

Θεματική ενότητα: Φιλοσοφία και Επιστήμη

Αθανάσιος Ιακελλαριάδης

Επίκ. Καθηγητής Φιλοσοφίας των Επιστημών και
Φιλοσοφίας της Γλώσσας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων**Φιλοσοφία και θρησκεία: Ερμηνευτικές όψεις ενός κριτικού διαλόγου**

Η Επιστήμη και η Θρησκεία συνιστούν γνωστικές περιοχές, οι οποίες θέτουν τα δικά τους όρια προβληματικής και θεματικής συγκρότησης των εννοιών τους. Η επιστήμη χρησιμοποιεί μεθόδους και ερευνητικά εργαλεία που βασίζονται στα πεδία πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων το σύνολο των οποίων απαρτίζει την επιστήμη. Η θρησκεία δίνει βαρύτητα στην πίστη ενός «αποκακαλυμμένου» λόγου – ο οποίος δεν είναι «εκ του κόσμου τούτου, αλλά φωτίζει αυτόν τον κόσμο για να του δώσει ένα νέο νόημα.» Η επιστήμη ασκεί ιδιαίτερα έντονη κριτική σε μια αφηρημένη εκδήλωση της θρησκευτικής γνώσης, καθ' ότι από τη μια δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί σ' αυτήν ένα επαληθευσιοκρατικό κριτήριο για την αλήθεια της και από την άλλη η θρησκεία επιμένει στην αλήθεια του λόγου της μέσω της εφαρμογής της στη λατρευτική πράξη. Τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν μια επιγραμματική νύξη για τον προσδιορισμό των γνωστικών περιοχών μέσα από τη νοηματική αναφορά τους αλλά δεν είναι τα μόνα. Το επίδοκο ζήτημα ήταν πάντοτε ο διάλογος, ο οποίος εμφανίζει κυρίως τις δυνατότητες και τις προθέσεις και των δύο γνωστικών μεγεθών για να πραγματοποιηθεί. Έτσι, η εμφάνιση μιας επιστημονικής πρακτικής κινητοποιεί θεολόγους ακαδημαϊκούς και ερευνητές προκειμένου να διατυπώσουν ερμηνείες για τα επιστημονικά δεδομένα σε σχέση με τις πεποιθήσεις τους, και από την άλλη οι επιστήμονες χωρίς να εξαντλούνται σε έναν ακραίο αναγωγισμό δείχνουν την πρόθεση να αντιπαρατεθούν με τη θεολογική προβληματική με ερευνητική συστηματικότητα και ορθολογική μέθοδο.

Η προβληματική της παρουσίασης πρόκειται να κινηθεί πάνω σε αυτούς τους άξονες δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στις επιστημονικές μεθόδους και τα ρεύματα των δύο τελευταίων αιώνων, τονίζοντας τις επιστημονικές ερμηνείες με διαλεκτικό τρόπο ως προς τις θρησκευτικές όψεις. Παρ' ότι οι πεποιθήσεις και των δύο θεωρητικών και εφαρμοσμένων γνωστικών μεγεθών είναι εν πολλοίς γνωστές, η αποστροφή του φιλοσοφείν προς τη δογματικότητα και τη διανοητική ακαμψία δόχνη προς έναν ρητό ή λανθάνοντα διάλογο – και εμείς στην εισήγησή μας θα δοκιμάσουμε αυτή την ευκαιρία.

Λέξεις κλειδιά: θρησκεία, θεολογία, επιστήμη, φιλοσοφία